

informasjonsoverbelastning, og Scrivener har selv utviklet et konsept for å mestre overbelastningen. I tråd med definisjonen av «levels of evidence» fra Centre for Evidence Based Medicine, Oxford University, listes først sekundærkilder som gir systematiske oversikter over litteraturen, dernest primærkilder, noe som jeg ut fra min egen undervisning av studenter og leger har erfart er fremmed for mange. Mange har feilaktig lært å bruke Medline først fordi det er tilgjengelig, uten å ha tilstrekkelige ferdigheter i seleksjon og kritisk vurdering av informasjonen man finner.

Mindre vellykket er forfatterens forsøk på å forklare hva hans metodikk går ut på. Scriveners metode innebærer å lage et strukturert rammeverk for å organisere og rangere informasjonen, og han beskriver tre ulike kartteknikker: «smarte» kart, konseptuelle kart og tankekart som utgjør ulike visuelle hjelpemidler for å håndtere informasjonsflommen. Jeg får imidlertid ikke tak i visualiteten i hans rammeverk, som består av lange, men strukturerte lenkelister.

Bokens lenkesamling ser mer omfattende ut enn den er, fordi det ofte tas med multiple dokumenter fra samme sted. Lenkene er oppdaterte, relevante for britiske helsearbeidere, men burde også være av interesse for norske brukere. Norske brukere bør også merke seg Høgne Sandviks samling ved Universitetet i Bergen:

<http://www.uib.no/isf/guide/guide.htm>.

Metoden er overførbar til alle medisinske disipliner, og skulle være av interesse for alle som ønsker en oversikt over kvalitetsdatabaser på nettet.

Atle Klovning

Seksjon for allmennmedisin
Institutt for samfunnsmedisinske fag
Universitetet i Bergen

Forskning – USAs gjøkunge?

Greenberg DS

Science, money, and politics

Political triumph and ethical erosion. 530 s, tab.
Chicago, IL: University of Chicago Press, 2001.
Pris USD 35
ISBN 0-226-30634-8

Denne boken dokumenterer hvordan amerikanske offentlige bevilgninger til forskning er økt gjennom siste halvdel av 1900-tallet, og belyser hvorfor denne økningen har vært meget kraftig og større enn økningen innen noen annen offentlig sektor. Boken er skrevet av Daniel S. Greenberg, en erfaren journalist med vitenskap som arbeidsområde, bl.a. også med en periode som nyhetsredaktør i *Science* bak seg. Dokumentasjonen bygger på tilgjengelig offentlig økonomisk statistikk og flere års arbeid med intervjuer med fremtredende vitenskapsmenn og politikere på høyeste nivå i USA.

Boken viser at forskernes omgang med fakta når det gjelder historie og bevilgninger er langt mer omtrentlig enn i det vitenskapelige arbeidet. Fantasien som er blitt utvist for å oppnå politikernes gunst har vært upåklagelig, og selv presidentene Nixon og Reagan, som begge gikk til valg på klare budskap om å redusere offentlige bevilgninger til forskning, endte med å øke disse substansielt. Dette til tross for stor oppmerksomhet om saker der såkalte «overhead»-midler hadde forsvunnet i store regnskapssluk og dukket opp igjen som luksusartikler og –forbruk ved noen eliteuniversiteter. Når bevilgningene på 1990-tallet igjen så ut til å falle, kom man til og med langt i å planlegge en TV-serie (planlegging for 150 000 dollar) med sikte på å skape forståelse i allmennheten for betydningen av å bevilge penger til forskning.

I grove trekk gis en kronologisk fremstilling. Forfatteren gjør en ytterst detaljert gjennomgang av oppbyggingen av de store institusjonene National Science Foundation og National Institutes of Health, av lobbyvirksomheten til enkeltpersoner og av behandlingen av bevilgninger til vitenskapelige formål i Kongressen og hos de ulike presidenter. For en ikke-amerikansk leser gjør grundigheten at noe av interessen for boken går tapt på tross av et levende og lettfattelig språk.

Forfatterens budskap fortjener likevel stor interesse også utenfor USA. For tiden går det knapt en uke uten at norske forskere roper i desperasjon om mer penger, og alltid med edle og akseptable begrunnelser. Ikke minst gjelder det biomedisin, som etter at den kalde krigen er over har stått for den desidert største ekspansjonen i USA. Selv om det er hevet over tvil at Norge bruker relativt lite av sitt brutto nasjonalprodukt til forskning, burde det vekke undring når akkurat de samme skrik høres i USA, som bruker mer enn noe annet land. Greenberg har nok ant at når han ville vise hvor grenseløse akademiske miljøer er i sine krav til midler, måtte dokumentasjonen være så grundig at det ville bli umulig å tilbakevise denne påstanden. Han legger vekt på at en viktig grunn til forskersamfunnets umettelighet er at det rett og slett er blitt så stort, kanskje for stort. Han hevder også at det til nå ikke noe sted er vist at det er en sammenheng mellom bevilgninger til forskning og avgjørende gjennombrudd.

Enig eller uenig – det er viktig at noen våger å stille spørsmål ved det selvfølgelig i at bevilgninger til forskning er bra og viktig, og at større bevilgninger til forskning er bedre og gir enda viktigere resultater enda raskere. Norske lobbyister på vitenskapens vegne har mange tips å hente i denne boken. Men pass dere, kanskje stortingspolitikere også får tak i den!

Pål Gulbrandsen

HELTEF – Stiftelse for helsetjenesteforskning
Nordbyhagen

Nok en guide – har noen en større frakk?

Donald A. Stein M

The hands-on guide for house officers

250 s, tab, ill. Oxford: Blackwell Science, 2002
Pris GBP 15
ISBN 0-632-05331-3

Bøker i «frakkelommeformat» brer om seg. Det er flere av oss som gjør seg skyldig i dette, og datamaskinens forenkling av boktrykkerkunsten må nok ta noe av skylden.

Ovennevnte bok er beregnet på legen som

skal begynne på sin første arbeidsplass etter medisinstudiet, fortrinnsvis i et engelskspråklig land. Man kan få inntrykk av at forfatterne antar at leseren etter tilbakelagt studium ikke har etablert noen kunnskapsplattform. Boken inneholder således en kort instruksjon i medisinsk håndtering av det meste; fra to sider om tolking av EKG, en side med sammendrag om utslett og hudsykdommer, de to indikasjonene for scintigrafiske undersøkelser (lungeemboli og skjelettmetastaser), et moderat utvalg av differensialdiagnoser ved diaré til en oppstilling av antall enheter blod som skal bestilles i forbindelse med en rekke kirurgiske inngrep.

For en som ikke kjenner engelske forhold er det også en rekke både interessante (kvinnelige «house officers» har rett til kun 18 ukers ubetalt svangerskapspermisjon), artige («Doctors mess» finansieres ved at alle legene gir en andel av mottatt dødsattesthonorar) og ubrukelige (biler er dyrest i juli-august) opplysninger.

Mye av det som står her er bra, illustrasjonene er gode, boken er solid bundet og ser ut til å tåle en omfrakkende tilværelse. Jeg synes imidlertid at forsøket på å dekke «alt» har gjort det faglige for kort og mangelfullt. Samtidig er omtalen av sosiale og praktiske sider ved legerollen ikke noe jeg ville ha båret rundt i lommen.

Personlig ville jeg foretrukket to bøker; en med de praktiske rådene for en som skal starte opp et yrkesliv og en utvidet lommeformatsbok med de praktiske medisinske rådene som ikke står i lærebøkene.

Olav Sandstad

Gastromedisinsk avdeling
Ullevål universitetssykehus